בס"ד

עולם ההלכה

מכון סמיכה
עולם ההלכה
נגיש לכל אחד

שנה ג' | גליון ו' | שבת קודש פ' ויצא | י"א כסלו תשפ"ז

עולם הסמיכה

לקט משיעורי ראש ישיבתינו הרב מ.מ. פרעסקאס רב ומ"ץ בניו היירן

יו"ד סימן פ"ז

באיזה בשר נוהג דין בשר בחלב, והיאך נקרא בישול

בישול שלא על מנת לאכול

יש מן הקדמונים שדנו אם המבשל שלא על מנת לאכול נכלל באיסור בישול בשר בחלב. שורש הספק הוא על פי דברי הרמב"ם שכתב בהל' טומאת מת על מה שאין טומאת משא מפורשת בתורה: "ויראה לי ששתק ממנה הכתוב כדרך ששתק מאיסור הבת, לפי שאסר בפירוש אפילו בת הבת. ושתק מאיסור אכילת בשר בחלב, לפי שאסר בפירוש אפילו בישולו – כך שתק מטומאת משא במת לפי שטימא בפירוש אפילו טומאת אהלו, כל שכן משאו."

והכסף משנה מבאר את דבריו (בפירושו הב') דהא דלא אמרינן אין עונשין מן הדין לגבי איסור האכילה, לפי "שלא אסרה תורה לבשל אלא כדי שלא יבוא לאכול". כלומר, כיון שכל יסוד איסור בישול הוא רק שלא יבא לאוכלו, כמו שנכתב איסור אכילה בפירוש.

ולכאורה יש מקום ללמוד מדבריו שהמבשל בשר בחלב ואין דעתו לאכול ממנו, אין זה בכלל איסור הבישול, כי חסר בעיקר טעם האיסור. הפרי חדש דן כן בדעת אונקלוס, וזה לשונו: "ויש לתמוה על תרגום אונקלוס דבכולהו לא תבשל תרגם לא תיכלון. ואולי סבור דבישול שאסור הכתוב היינו דוקא כשאכלו, ואפקיה קרא בלשון בשול, משום דלא אסיר באכילה אלא דרך בישול כו', וצ"ע."

אמנם הקול אליהו דחה פירוש זה בתוקף, וכתב דחס מלהעמיד כן בדעת אונקלוס, וזה לשונו: "ואם יראה הרואה לשון המרדכי שהביא הר"ב ש"ך סימן פ"ז (ס"ק י"ח) והפרי חדש שם (ס"ק ט"ז) שאסור לבשל בשר בקדרה של גוי בבית ישראל שמא יחתה הישראל כו' אבל אם הוא ודאי מחתה פשיטא דאסור מן התורה בכלי בני יומן מיהא, וזה ברור לעניות דעתי, ועיין שער אפרים חאו"ח סימן ל"ח. ומלשון המרדכי הנזכר יראה הרואה דמתבאר להדיא דאיסור בישול שאסרה תורה הוא אפי' אם אינו אוכל ממנו, וכ"כ הרשב"ץ ז"ל בח"ג סימן רצ"ה, והוא פשוט מצד עצמו. והוצרכתי לזה יען ראיתי להרב פרי חדש ז"ל ריש סימן פ"ז שתלה בוקי סריקי על תרגום אונקלוס, וחס ליה לגברא רבא דכוותיה דלימא הכי."

ולענין מעשה, נקטו הפוסקים כדבר פשוט שאסור מדאורייתא לבשל אף שאין דעתו לאכול ממנו. מכללם, החפץ חיים, הערוך השלחן, הר צבי. ולכן, כל בישול אסור אף כשמבשל לצורך נכרי או לצורך נסיון ובדיקה. והיינו, שאף אם נגקוט כדברי הכסף משנה ששורש איסור בישול הוא הרחקה לאכילה, סוף סוף אין מועיל טעמא דקרא להגביל הלאו, אלא כיון שסתמא כתיב, אסור בכל אופן.[1]

איסור הנאה כשבישלו עכו"ם

מצינו בפוסקים סברת הכסף משנה מובאת לענין אחר. שבספר ישרי לב (מובא בדרכי תשובה) הביא מהרב מלי"ץ שדן לומר על פי הכסף משנה שגם איסור ההנאה של בשר בחלב הוא כהרחקה שלא יבא לידי אכילה. ועל פי זה מחדש שבמקום שאין שייך הרחקה, לא יחול איסור בהנאה דאורייתא. ולכן, רצה לצדד להקל בבשר בחלב שבישלו עכו"ם, שאינו אסור בהנאה, לפי שהחשא דשמא יבא לאוכלו הוא רק כשישראל בישלו. ועי"ש שמחלק למה גבי חמץ בפסח קיי"ל דאף של עכו"ם אסור בהנאה, וכתב משום דשאני חמץ דהוי איסור כרת. ועיין בשדי חמד שדן בדבריו באריכות והעלה דאסור עכ"פ מדרבנן.

ולהעיר מדברי הפרי מגדים בהלכות אמירה לנכרי שכתב, "ואסור ליתן בשר וחלב לעכו"ם בחול ולומר בשל לך" – דנקט בפשיטות שיש איסור הנאה גם כשבישלו עכו"ם.[2]

בישול דרך איבוד

עוד יש לדון בשורף בשר וחלב באש יחד כדי לאבדם מן העולם, אלא שבתוך כדי הביעור מתבשלים זה עם זה בחום השריפה, האם זה בכלל דרך בישול שאסרה תורה. והיינו, שאפילו אם תמצא לומר שהמבשל שלא על מנת לאכול, עובר, התם דרך בישול הוא, אבל כאן שכל מעשיו דרך איבוד אפשר שאין עליו שם בישול כלל.

היד אברהם כתב בפשיטות שאין זה בכלל בישול, וזה לשונו: "ולי נראה דהעיקר כמו שכתב השואל שם דזה הוי הבערה ולא בישול, שהרי מחממו כדי לבערו מהעולם."

וכן פסק למעשה כתב המנחת אשר: "נראה דבשרפת איבוד וכליון ממש אין איסור בישול."[3]

וכאמור, אין מכאן הכרעה לשאלה הקודמת, במבשל שלא ע"מ לאכול, ששם עשה מעשה בישול אלא שחיסר בכוונה, אבל כאן צורת המעשה הוא שריפה ואיבוד.

בישול בשביל בדיקה ונסיון

והנה, במשנת יוסף האריך בזה לענין הנותן בשר וחלב לתוך אש של ביעור חמץ אם עובר משום בישול בשר בחלב. תחילה הביא את דברי הדובב מישרים בנידון בדיקת שוקולד במעבדה לברר אם שומן בהמה מעורב בו. ונשאל, כיון שמרתיחים השוקולד בבדיקה זו, מה יעשו בשוקולד חלבי, שאם אכן יש שומן, נמצא מבשלים בשר וחלב יחדיו. וצידד שם להתיר על פי דברי הכסף משנה הנ"ל, הואיל וכל מטרת הבישול היא לשם נסיון לבד ולא לצורך אכילה לא אסרה תורה בכהאי גוונא. אלא שהדובב מישרים עצמו סיים שיש לעיין אם אפשר לדרוש כן מטעמא דקרא.

עולם המסורה

Rabbi Yehoshua Yaffe

R' Yitzchak Isaac Halevi Herzog

R' Yitzchak Isaac Halevi Herzog was born in the year 5649 (1888), in the city of Lomza, Poland. His father, R' Yoel Aryeh, was an accomplished rabbi and scholar who could trace his lineage to the famed R' Yoel Ba'al Shem, his namesake.

When R' Yitchak Isaac was nine years old, his father assumed the position of Rabbi in Leeds, England. The young boy was already showing signs of greatness, having learned half of Shas and having conducted a written correspondence with several leading rabbinic figures in various areas of Gemara and Halacha. One of these rabbis, R' Yosef of Slonim, refers to young Yitzchak Isaac as "the tremendous genius."

For seven years, R' Yitzchak Isaac fully devoted himself to learning, hardly leaving his house. By the age of sixteen, he had memorized the entirety of Shas and had considerable mastery over Talmud Yerushalmi and the vast corpus of the Rishonim and Acharonim. In the year 1908, at the age of twenty, he received Semicha from R' Meir Simcha of Dvinsk, the Ohr Sameach, and R' Yaakov Dovid Wilovsky, the Ridbaz.

During this time, R' Yitzchak Isaac was so singlemindedly focused on learning Torah that he did not even learn the English language. However, in the next few years, alongside his regular studies, he progressed swiftly in his classical education and studied mathematics, literature, ancient and modern languages, and science in the prestigious Universities of Leeds, London, and the Sorbonne. In 1914 he received a doctorate in literature from the university of London on Hebrew Porphyrology, on the subject and identification of techeiles.

In the year 5677 (1917), at the age of 29, he married Sarah, the daughter of R' Shmuel Yitzchak Hilman, the Chief Rabbi of Glasgow and the head of the London Beis Din. R' Hilman was a tremendous scholar and author of Ohr Hayashar, a work spanning both Talmuds and the Halachic Midrash.

Once, R' Herzog walked in on his father-in-law burning stacks of papers. Upon inquiry, R' Hilman informed him that he was destroying his halachic repsonsa from the past several decades. He explained his rationale: there is a great responsibility placed upon a Rav whenever he issues a ruling, for if he is mistaken in his reasoning he has led others astray. That being the case, it is sufficient if a Rav exposes himself to that danger when it is unavoidable, in response to the questions of his time. But there is no obligation to leave his rulings for posterity, where it is possible that he will be responsible for the errors of future generations. R' Herzog disagreed with this entire approach, and told his father-in-law that the opposite is true. When one is answering halachic questions for real-life situations, he is granted Divine assistance. Therefore, he does not have to worry and, on the contrary, such works are to be treasured.

From 5675 to 5678 (1915-8), R' Herzog served as the Rabbi of Belfast, Ireland. He then was appointed as the Rabbi of Dublin, and in 5685 (1925) he was appointed as the Chief Rabbi of Ireland. In 5694 (1934), the Irish Parliament considered banning shechita as inhumane. R' Herzog defended the practice of shechita in Parliament and was so convincing in his arguments that not only did the proposed ban fail, but the government allotted money for Jewish slaughterhouses.

During his time as Chief Rabbi of Ireland he worked hard to establish schools to further Jewish education. He also was a fierce opponent of the Reform movement and was greatly successful in denying it a foothold in Great Britain.

In 5695 (1935), R' Herzog visited Eretz Yisrael. During his time there he gave shiurim in various yeshivos which greatly impressed all who heard them, particularly R' Avraham Yitzchak Hakohen Kook, the Chief Rabbi of Israel. R' Kook persuaded R' Herzog to move to Israel and when R' Kook passed away in 5697 (1937), R' Herzog assumed his position as the Chief Rabbi of Israel, despite facing some opposition due to his secular education.

In 1939, R' Herzog was a participant in the St. James Conference in London. When the White Paper came out after the conference, restricting Jewish immigration to Israel as well as the purchase of land by Jews, R' Herzog said, "This White Paper will incite the Arab population and prove to ultimately be a Red Paper and a Black Paper." He then got up and tore it up in a public display.

עולם המשפט

In partnership with the Bais Haavad's Yorucha Program. To learn more about Yorucha, visit yorucha.org

Minhag B'Mamon

Minhag Overriding Halachah

Talmud Yerushalmi[1] states that in monetary matters "custom can nullify [i.e. override] halachah". This means that even in a case where there is a clear halachah defining, permitting, or restricting a course of action, if there is a common custom otherwise, then the custom will override the halachah. For example, an acquisition agreement without a kinyan is not recognized halachically as binding. If there was no money exchanged, there would not even be a mi shepara, the curse applied to one who reneges on his word. However, if an action is performed that is locally recognized in that industry as being a final kinyan, neither side can renege on the deal. [An example would be the famous "mazel u'bracha" salutation in the diamond industry.] If an action was done which by common custom signifies a finality similar to the exchange of money, such as paying with a credit card, the transaction would be binding and a reneging party would be subject to a mi shepara.[2]

Where Minhag Does Not Override

The halachic basis of trade customs comes from two independent principles. One principle is the right of contract, meaning that because all spoken stipulations are binding in money matters, so too, all common customs are regarded as stipulations between the parties.[3] The second principle is the right of communities to enact regulations for themselves, similar to the enactments of a local Bais Din. However, one cannot make a stipulation that goes against a Torah prohibition, and neither would a Bais Din. Consequently, minhag cannot be utilized to override any Torah prohibition, such as ribbis.[4] Moreover, a minhag garuah, an unworthy minhag, is not to be followed even if it is a prevailing custom.[5]

If it is unclear what the *minhag* or its applications are, then usual halachic principles apply.[6]

[1] Bava Metzia 7:1
[2] Bava Metzia 74a
[3] Maharshdam C.M. 380
[4] Chazon Ish BB 5:4
[5] Tosafos BB 2a s.v. Bigvil
[6] Maharashdam C.M. 33

השוקולד בבדיקה זו, מה יעשו בשוקולד חלבי, שאם אכן יש שומן, נמצא מבשלים בשר וחלב יחדיו. וצידד שם להתיר על פי דברי הכסף משנה הנ"ל, הואיל וכל מטרת הבישול היא לשם נסיון לבד ולא לצורך אכילה לא אסרה תורה בכהאי גוונא. אלא שהדובב מישרים עצמו סיים שיש לעיין אם אפשר לדרוש כן מטעמא דקרא.

ושוב הביא את דברי החתם סופר שנקט שאיסור בישול בשר בחלב עומד בפני עצמו ואינו תלוי בכוונת אכילה. ומכל מקום כתב הדובב מישרים שבשריפה ממש יש מקום להתיר לפי שהוא דרך כליון בעלמא, וזה לשונו: "אכן בשו"ת חתם סופר (חיו"ד סו"ס צ"ב) כתב דלגבי בב"ח כל בישול אסור, דעצם הבישול הוא תועבה האסורה, דרחמנא קפיד אמעשה הבישול דבב"ח [רק בשבת בבישול בעינן מלאכת מחשבת, וחייב רק כשצריך לדבר המתבשל, משא"כ בב"ח בכל אופן אסור]. וזה לא כהכס"מ. אבל בנדו"ד גם להחת"ס מותר, דאין זה בישול כלל. - דהנה בשו"ת שבות יעקב (ח"א סי' ל"ח) לענין נרות שנעשו מחמאה שנתבשלה בקדרה של בשר, כתב דלגבי בב"ח אסור, דמיד שהנר מתחמם מקרי יכול לאכול ע"י בישול כזה, והני דרך בישול שאסרה תורה, ועוד לפני שנשרף הנר עושה איסור בישול. - וכתב בספר ליקוטי הערות לחת"ס (יו"ד סי' צב, טו) דלדעת החת"ס א"צ כלל שהדבר שנתבשל יהי' ראוי לאכול לגבי איסור בישול בב"ח, דהבישול בעצמו תועבה היא עיי"ש.

מכל מקום בנדו"ד אין זה בישול כלל, דיתכן דהפתיתין החלביים יישרפו בנפרד ולא יחד עם הבשריים. ואפילו הן, הרי הם מיד נתרכים באש ונפסלים ממאכל עוד לפני שהגיע לדרגת בישול, דהינו שנפסל מיד מהיותו מציאות של חלב או של בשר, ולא מגיע 'לבישול' בב"ח. שאל"כ איך אנו משליכים כל השנה לאשפה כל מיני שיריים של בשר ועצמות, ושל חלב כמו כלי פלסטיק מגביעים של גבינה ולבן, והרי מכשילים לבסוף האחראים על האשפה, השורפים הכל יחד. אלא ודאי זו שריפה ולא בישול."[4]

הדלקה בחמאה של בשר בחלב

ומכל מקום אין כל דבר שסופו להישרף בכלל היתר זה, וכמו שהובא בשם השבות יעקב לענין נרות שנעשו מחמאה שנאסרה משום בשר בחלב, שאסור להדליק בהם דהו"ל מבשל בשר עם חלב. והרי שם, החמאה הולכת וכלה, ואפ"ה ההדלקה אסורה משום מבשל בשר בחלב.

המשנת יוסף מחלק בין הנידונים וכתב שאין לדמות שריפה באש להדלקה. בשריפה, בדרך כלל אין המאכל בא לשלב של בישול כלל – כלומר, המאכל אינו עובר כלל תהליך של התקנה על ידי חום האור, אלא הולך לאיבוד מיד. משא"כ בהדלקת נר, השמן או שומן מותחמם לזמן ארוך בטרם ישאבנו הפתילה אל השלהבת. ונמצא בתוך זמן זה, עובר על בישול.

תמצית הדברים, אין די במה שסופ הדבר לאיבוד, אלא צריך שלא יעבור תחילה דרך בישול הראוי לאכילה. וכן השיב הגר"א נבנצל לענין שריפת בשר וחלב: "רק אם נעשים בשלב מסוים ראויים לאכילה יחד".[5]

האוסרים דרך איבוד

לאידך, כמה פוסקים החמירו בכל מין שריפת בשר בחלב, אף העושהו דרך איבוד. למשל, הגרי"ש אלישיב כתב לענין מתקן אשפה ששורף את כל האשפה: "אסור ליהודי לבצע את השריפה, כיון שיש שם תערובת בשר בחלב, ואף על פי שזה הולך לאיבוד."

וכן הורה הגר"ח קנייבסקי שיש להיזהר שלא לשרוף בשר וחלב יחד בשריפת חמץ. והזהיר כן בכמה תשובות לענין שריפת חמץ ציבורית שלא ישליך שם בשר או חלב שמא כבר הושלך בו ממין השני. וכן הזהיר בשו"ת הקנה בשם שלא ישרפו פחי אשפה מפני שמצוי בהם שיירי בשר ושיירי גבינה. וכן נקט הגר"א שלזינגר ודחה צד המקילים מה שאינו מתכוין לאכילה, "כיון שעצם הבישול הוא אסור גם אם לא מתכוין לאכילה".[6]

שטיפת הכיור

בדומה לנידון הנ"ל – ניקוי כיור (או שטיפת הצינור המחובר אליו אם נסתם) שיש שם שאריות של בשר ושל חלב. כששוטפים אותו במים רותחים, הרי מבשלים הבשר וחלב יחד. ואף לשיטות המקילים הנ"ל לענין שריפה, זה דומה יותר להדלקה, שאין כאן מעשה איבוד וביעור – כי השיריים הנשטפים אינם נפסלים בשעת מעשה. ולכאורה הדבר כרוך באיסור בישול בשר בחלב.

פוסקי זמנינו דנו בזה, וכתבו שאכן אין ראוי להתיר זאת אם לא בצירוף צדדים נוספים, כגון באופן שאינו ברור לו שיש שם שני המינים יחד. או, אם יש לתלות שכבר נפגמו המאכלים יש להקל, ובפרט בחומרי ניקוי שבזמנינו שפוגמים היטב את שיירי המאכל.

וכן איתא בילקוט יוסף - שמצד דרך איבוד לבדה "קשה לסמוך על סברא זו להקל להלכה ולמעשה, וראוי רק לצרפה לסניף, כשיש סניף נוסף". ומכל מקום לענין כיור סתום כתב שמעיקר הדין יש להקל בפרט כשנותן תחילה חומר ניקוי הפוגם ומכלה את השיירים.[7]

כיבוס במכונת כביסה

גם דנו פוסקי זמנינו לענין כיבוס מגבות בשריות וחלביות יחד, או מפית־צוואר של תינוק שיש עליה שיירי בשר וחלב. שבמכונת הכביסה, המים מרותחים – בכלי ראשון או עכ"פ עירוי כלי ראשון, ונמצא מתבשלים שם בשר עם חלב. ולמעשה, כתבו כמה צדדים להקל. באורחות הרב וראש הישיבה הובא בשם הגרח"פ שיינברג שצידד להתיר שאבקת הכביסה פוגם הטעמים, ומה עוד שכוונתו לאבדם, וזה לשונו: "אמר לי מרן זצ"ל כי לדעתו יש לצדד להתיר לכבס את כיסי הבגדים גם אם יש בהם גבינה ובשר מהטעמים הבאים. הן משום שיש אבקת הכביסה שבעבורה אין לחשוש לאיסור כי דומה היא לאפר, ולהלכה המובאת בשו"ע סי' צ"ה סע' ד'. וגם משום שיש למכבס כוונה הופכית ואין זה דרך בישול כי אין הוא חפץ בטעם ואין הוא רוצה בקיומו אלא אדרבה רוצה לבטלו ודומה הדבר לניעור קדירה שנפל עליה חלב, ראה סי' צ"ב סע' ב', ובהגהת רעק"א שם, ובספר יד יהודה. וממן סבר כי כוונה הופכית בבישול בשר וחלב מתירה לעשות זאת."

וכן כתב במשנת יוסף: "כיבוס מגבות שהשתמשו לבשרי יחד עם מגבת חלבי במכונת כביסה שהמים חמים, אין זה בישול אפילו לרגע כמימריה, דמיד נשטף הלכלוך ומתבטל ממהות של בשר בחלב."

ובדברי כמה אחרונים הוסיפו עוד סברא: בדרך כלל יש במי השטיפה ששים כנגד שיירי המאכל, נמצא הטעמים בטלים ואין כאן נתינת טעם. ועל יסוד צירופים אלו התירו בזה הגר"ש דבליצקי ושבט הקהתי, כל אחד לפי הטעמים שהביא.[8]

אלא שגם בזה אין הכל מסכימים. האבני ישפה כתב שאם יש ממשות בשר וחלב על המגבות, אין לסמוך לכתחילה על הסבון אלא יש להשרות תחילה בפושרים כדי להסיר את הממשות. וכן הגר"ע אויערבאך נטה לאסור משום שאין ברור שהסבון פוגם מיד. והחיי הלוי העיר שבמכונות שבהן חומר הכביסה אינו נכנס מיד, יש לחוש שהבשר והחלב כבר נתבשלו במים הרותחים קודם שנפגמו; ולכן הציע להפעיל תחילה שטיפה בצונן או בפושרין. [9]

[1] כסף משנה הלכות טומאת מת פ"א ה"ב; סר"ח ס"ז ס"ק א. המחמירים — קול אליהו ח"א יו"ד סי' כ"ז; הר צבי יו"ד סי' ע"ט; חפץ חיים נדחי ישראל פל"ג אות א; ערוך השלחן ס"ז ס"ב; מנחת אשר שמות סי' ס"א.
[2] ישרי לב חיו"ד אות ב; דרכי תשובה סי' פ"ז ס"ק י"א; שדי חמד חלק הכללים מערכת הב' סי' כ; פאת השדה מערכת הב"ת סי י"ט, פרי מגדים — או"ח שי"ז א"א ס"ק כ"ט.
[3] יד אברהם על סי' פ"ז סעיף י"א; מנחת אשר, הגדה של פסח, שערי תשובה סי' ה.
[4] משנת יוסף ח"ט סי' קט"ו, שהביא את דברי הדובב מישרים ח"א סוף סי' ל מצד דברי הכסף משנה, ומאידך את התחם סופר יו"ד סוף סי' צ"ב, ולבסוף כתב להתיר בשריפה משום שאינו מגיע כלל לידי בישול קודם שנפסל.
[5] שבות יעקב ח"א סי' ל"ח, הובא בשערי תשובה או"ח סי' תרע"ג ס"ק א; הגר"א נבנצל, אסיפת יצחק י"ט אדר ב' תשס"ח.
[6] אשרי האיש יו"ד פרק ה' אות ד בשם הגרי"ש אלישיב; קנה בשם ח"ד סי' ט"ז; תשובות הגר"ח קנייבסקי שהובאו בהגדה של פסח דרך אמונה, אסיפת יצחק, מועדי הגר"ח ובתשובות ההלכה; הגר"א שלזינגר, אסיפת יצחק כ"ח אדר ב' תשס"ח.
[7] ילקוט יוסף סי' פ"ז סעיפים ח, כ"ד–כ"ה.
[8] אורחות הרב וראש הישיבה עמ' ע"ז; הגר"ש דבליצקי, שבט הקהתי ח"ד סי' ק"ג וח"ו סי' רס"ח; משנת יוסף ח"ט סוף סי' קט"ו; ישיב יצחק; עוד להיתר מכונת כביסה — ילקוט יוסף סי' פ"ז סעי' כ"ו; נועם הלכה סי' ג סעי' כ"ב; הגר"א שלזינגר, אסיפת יצחק כ"ח אדר ב' תשס"ח.
[9] אבני ישפה, אסיפת יצחק י"ב טבת תשס"ח; הגר"ע אויערבאך, אהל יעקב; חזו הלוי ח"ה סי' נ"ו אות ז.

During the Holocaust, R' Herzog worked tirelessly to save the Jews of Europe. He tried, with the help of his old friend, the Irish Cardinal Joseph MacRory, to arrange talks with Pope Pius XII to save the Jews of Hungary, but to no avail. He also met with FDR and begged him to bomb the extermination camps. R' Herzog walked out of the meeting crushed and defeated, and said that he was unsuccessful in convincing the president. He was determined to return to Israel, despite the imminent threat posed by Rommel. He said, "The Prophets of Israel foretold two destructions, not three."

After the war, R' Herzog was instrumental in finding Jewish children that were hidden in convents. He met with the Pope and asked him to order all the children to be returned, but he was met with a cold shoulder. R' Herzog came out of the Vatican and said, "A mikvah, a mikvah, I need to toivel." Through his efforts, over 500 children were brought to Israel on a train that was referred to as "Herzog's Train".

R' Herzog was single-minded in his dedication to help the agunos from the Holocaust. He appointed R' Shlomo David Kahana to spearhead the effort to examine the cases and find heterim. R' Kahana once related that there 1,500 open cases that he and R' Herzog were trying to resolve.

R' Herzog founded the Machon Harav Herzog, an institute for the furtherance of academic Talmudic works, primarily the Encyclopedia Talmudis and an edition of the Talmud Bavli with extensive cross-references to manuscipt versions.

R' Herzog had two sons. Yaacov Herzog was a great scholar as well as a brilliant lawyer and diplomat. He famously trounced Arnold Toynbee in a debate about the legality and the morality of the Jewish state. His other son, Chaim, was the President of Israel from 1983-1993. Chaim's son, Yitzchak, is the current President of Israel.

R' Herzog passed away on the 19th of Tammuz, 5719 (1959). Jews from every walk of life thronged to the funeral, from the heads of state and ministers, to the rabbanim and roshei yeshiva, to the simple folk. All felt a deep connection and affection for R' Herzog, who devoted his life to them.